

heemkundekring

DE
VONDER
asten-someren

JUNI 2010
16^e JAARGANG NR. 2

Redactie:

Ad Verrijt, Hemelberg 59, 5721 CP, Asten.
Piet Aarts, Anneke Blankennagel, Jac Jöris,
Ricus van Neerven en Gerard ten Thije

Penningmeester:

Jos Govers,
Looijerstraat 6, 5711 VJ Someren. tel. 493244.
Rek.nr. 14.80.77.897.

Gezinsabonnements: HKK “De Vonder” € 24,00 per jaar.
Opgeven bij het secretariaat of het Heemhuis,
Molenstraat 10 te 5711 EW Someren

ISSN 1387-2079

INHOUD

Van de redactie	pag. 3
Uit Somerens verleden Een oude grafzerk	pag. 4
Historie van het gehucht Boomen	pag. 12
Excursie kasteel Heeze	pag. 16
Historie van de gulden	pag. 19
Te voet dur Aasten deel 5	pag. 21
Verhaal op rijm van Wim Berkers deel 5 en slot	pag. 26
Oud goud	pag. 30
Koninklijke onderscheiding Jac Knapen	pag. 31

*Bijgaand een oude foto uit begin jaren 1930. Dit is gescand van een glasnegatief, wat we onlangs in de HKK gekregen hebben. De naam van de familie is niet bekend, wel de schenker van de negatieven.
De vraag is wie zijn dit ??*

Van de redactie

Wij menen weer een aardige Vonder te hebben, gevarieerd en leesbaar, maar we proberen wel dicht bij huis te blijven. Met bijvoorbeeld een artikel over de grafzerk van de heer van Kessel, heemkundiger kan het niet. Aanleiding hier voor was een stukje in het Peelbelang van 1957, van de hand van Jan van den Bosch, de vader van Willem en de oom van Louis. Jan vond destijds bij de boerderij van Hein van de Weerden een zuil van de Welgeboren Heer Willem van Kessel. Hij bestudeerde de zuil van alle kanten en dook aansluitend in de bewogen geschiedenis van W.v.K. . De herplaatsing van het artikel was voor Ad Verrijt aanleiding om met een ludiek verslag de recentere tocht van de grafzerk nog wat toe te lichten. Tot in de vergeet-me-nietjes.

Adrie Mennen ontving de heemkundekring in zijn historische woning op de Boomen, goed voor een verhaal over de plaatselijke geschiedenis.

De excursie naar het kasteel Heeze was voor Jan Heyligers aanleiding om enkele historisch interessante opmerkingen te maken over de vierschaar.

Het bestaan van de gulden is inmiddels definitief historie geworden, en dan zijn we terug bij de tocht van Piet Feijen door Asten. De vijfde etappe, als we goed geteld hebben, maar we lopen nog steeds met plezier mee.

Wim Berkers blijft “wir efkes keind”, maar vindt dat het toch tijd wordt om uit de tijdmachine te stappen, hij stopt er (helaas) mee. En de voorraad oud goud blijkt weer onuitputtelijk te zijn, we gaan dus nog even door.

Toch zijn we nog niet helemaal tevreden met de inhoud. We worden nauwelijks geïnformeerd over de activiteiten van de werkgroepen en dan laat je als orgaan van de vereniging toch wel iets liggen. Iedereen moet kunnen weten wat de vereniging in de volle breedte doet.

Namens de redactie Gerard ten Thije

Uit Somerens verleden: Een oude grafzerk.

In de 50er jaren van de vorige eeuw schreef de heer van den Bosch in het Peelbelang enkele stukjes over Somerens verleden. Wij vonden het aardig om deze in de Vonder te publiceren.

Een inleiding vooraf met dank aan de heer Hein van de Weerden, de heer Gert-jan van Heugten, de heer en mevr. Van der Graft en de heer van Eyck door Ad Verrijt.

Sic transit.....

Op de 22ste van de maand December in het jaar 1634 geviel het dat het de Heer behaagde de Heer bij zich te ontbieden en Hij, De Opperste Prinche, zond hem daartoe Zijn Messagier. Dies moest hij sneven, de Heer van Kessel. Of hij er een vermoeden van heeft gehad, dat ook hem dit eens zou toevallen, weten we niet, maar hij had het kunnen weten; hij was een gewaarschuwd man, want geletterd.

Tussen 1440 en 1482 schreef de Gentse rederijker Anthonis de Roovere het gedicht: Van der mollenfeeste waarvan de tweede strofe luidde:

*Al in het lantschap van den molle
Moetty trecken, sonder waen;
Al wildy daer teghen stryen of grollen,
Ten mach u helpen niet te spaen.
Als de bode coempt, 't is gedaen,
Hoe jonc, hoe schoone, hoe vroom, hoe wijs
Als d' Opperste ghebiedt, soe moet ghy gaen
Trecken in 't landt van Mollengijs.*

Hem werd nog een voorlopige onsterfelijkheid gegund in de vorm van een zware uit graniet gehouwen grafsteen, waarin zijn

naam gebeiteld werd, en waaronder hij in de toenmalige Lambertuskerk (naar men zegt) nog jaren vredig heeft gerust.

Toen Hein van de Weerden met Bertha van Heugten trouwde en de boerderij Schoolstraat nr.6 betrok, trof hij voor de dorpel van de voordeur de helft van een grafzerk aan.

Juist! Van de Heer van Kessel met daarop in Romeinse cijfers de jaartallen van geboorte en verscheiden, waarvan de betekenis door een latinist uit het dorp werd onthuld.

Hoe die halve zerk daar gekomen is en waarom maar de helft schijnt niemand zich te heugen.

De andere helft heeft voor de boerderij van de heer Dortmans (Floreffelaan) gelegen. Zijn spoor hebben we niet gevolgd, maar hem trof geen beter lot.

Wat heeft de Heer van Kessel al wel niet over zich heen gekregen: boeren en burgers, meiden en knechten, de burgemeester, veehandelaren, leveranciers, veeartsen, de pastoor, leden van de Heilige Familie, die de contributie kwamen ophalen, priesterstudenten met de missiekalender, tot en met Jehovagetuigen, die er bij de familie geen speld tussen wisten te krijgen....Zijn naam werd onbedoeld met voeten getreden. Klompen met de koeienmest er nog aan werden voor men binnentrad uitgedaan en op "zijn" kop gezet en de kinderen knikkerden erop en wedden erom in welke richel van zijn naam de bolkers terecht kwamen.

Al gauw besloot van de Weerden de voordeur te verplaatsen en legde de zerk al rollend over twee weipalen aan de andere kant van de weg onder een eikenboom.

De broer van Bertha's, Janus van Heugten, de architect, die op den Herenbult woonde en van cultuur en zijn heem hield, vroeg of hij het kleinood kon krijgen om er zijn woonstee mee te verfraaien.

(Janus tekende de Pauluskerk. De glas-in-lood-ramen hebben o.a. de vorm van een amfoor cq. doodskist, een vingerwijzing, waarmee hij zich een geestverwant toonde van A. de Roovere) Het

symbool van de amfoor verwees volgens de heer Gert-Jan naar de wijnkruiken die Jezus wonderbaarlijk vulde tijdens een bruiloft te Kanaa. Hij noemde echter Capharnaum, dat hier beter op zijn plaats zou zijn geweest, omdat het woord “plaats van troost” betekent.

(Ook Asten had zijn onheilsprofeet in de persoon van de pastoor van As, die een plakkaat naast de voordeur liet aanbrengen met de tekst: “Gedenk, dat gij van As zijt.....”)

Accoord ging men. En om het vervoer te vereenvoudigen legde Hein de steen op een beerput, zodat hij makkelijker te grijpen was.

Daar lag de Heer van Kessel dus in de wierook van de nakomelingen van zijn onderdanen, die opsteeg vanuit die put vol drek, die gebruik werd om de mangelwortelen en de “boeremoes” te laten groeien. De eeuwige kringloop van het leven.

Dat het ding loeizwaar was, bewezen wel de krassen op de put veroorzaakt door een grijper, waarvoor hij te zwaar bleek. Een

bedrijf, dat daar aan de riolering werkte, wilde hem ongevraagd meenemen.

De steen werd naar de Herenbult geslept, alwaar hij bij het aflanden in drie of vier stukken uiteen viel. Weer samengesteld bleef hij daar jaren in weer en wind onder een eikenboom liggen tot in 2001, toen de nieuwe eigenaar er kwam wonen. Het ding moest geruimd worden Om hem door een te nauwe doorgang te krijgen ging de heer v.d. Graft de knoertharde platen van 20 cm dik met een elektrische hamer te lijf. De brokstukken kwamen in handen van Frans van Eyk, (uit Someren-Eind en een broer van mevr. Van der Graft), die er ter verfraaiing van zijn tuin een rotspartij van maakte. Ik mocht dit laatste bescheiden, ja nietige, een heer van stand welhaast onwaardige, maar met liefdevolle hand in de lommerrijke tuin opgetrokken grafheuveltje van de heer van Kessel bezoeken. Hier en daar was er nog een of ander door mij niet te ontcijferen teken te ontwaren. Het geheel was met bloemetjes begroeid ...!!

Vergeet-mij-nietjes...??

Exit de heer van Kessel.

.....gloria mundi..!

Een oude grafzerk

J.v.d. Bosch. Peelbelang 1957.

Bij de boerderij van de heer H.v.d.Weerden in de Schoolstraat te Someren-Dorp ligt in het voortuintje een gedeelte van een oude grafzerk. Hoewel de woorden ver weggesleten zijn, is in de rand nog leesbaar: "**die eedele en Welgebhorne Willem van K.**" , terwijl in de hoek nog zichtbaar is een kwartier met een luipaard. Ook een gedeelte van een familiewapen in het midden is nog herkenbaar. Misschien is het voor enkele lezers wel interessant om eens te zien wie deze Welgeboren Willem was en hoe zijn grafzerk hier terechtgekomen is.

De steen is afkomstig uit de R.-K. kerk, die stond op het tegenwoordige Ned. Herv. kerkhof. Pastoor J.v.d.Eijnden kocht deze kerk voor f 1300,- en liet van de afbraak in 1870 het klooster bouwen, dat in 1956 afgebroken is. De grafzerken werden door sommige mensen naar huis gehaald, waar ze dan dienst deden als stoep voor de deur. Zo is de andere helft van genoemde steen te-

rechtgekomen bij de boerderij, bewoont door de heer Dordmans in de Floreffestraat. Tot voor enkele jaren lag hij hier nog aan de voordeur. Thans is hij echter totaal kapot geslagen, zodat er niet meer dan een paar brokstukjes van over zijn. In zijn geheel zag de grafsteen er als volgt uit: In de rand stond: "**Hier leet begrave, die eedele en welgebohrne Willem van Kessel die starf int jaar ons Heere XVIc XXXIIII, den XXII december**". In de hoeken vier kwartieren, links boven doorsneden, boven een luipaard, beneden? Links beneden een schild met een klein schildje, waarop een leeuw. In het midden van de steen het wapen van Kessel, welk wapen er als volgt uitzag: Op zilver vijf rode ruiten een kruis vormend, helm met twee struisveren, de rechtse rood, de linker zilver.

WIE WAREN DE VAN KESSELS?

Zolang in de geschiedenis de naam Someren voorkomt, vindt men daarin ook de naam Van Kessel. Al in 1399 staat in een schepenakte "*Dat voor ons is comende Henrick, geheijten van Stackenborch, wittige soone weijlen Willem die men heijt van Stackenborch, ende jouffrouw Margrite, wittich wijff wijlen Jans, die men hijet van Kessel*". Ongetwijfeld was deze familie de voornaamste en invloedrijkste in Someren gedurende de Middeleeuwen en later tot bij de dood van Willem in 1634. Het was een adellijke familie, die verwant was aan verschillende adellijke families in de Meierij. Zo was Philips, Heer van Doerne en Asten, getrouwd met Anna van Kessel. Mathijs van Kessel trouwde met Catharina Elisabeth, dochter van Francois van Grevenbrouck, Heer van Mierlo. Ook de moeder van Willem, Johanna van Baerlo was van een oude adellijke familie. In het burgerlijke leven bekleedden zij vele van de voornaamste functies. Zo was Jonker Berthoud van Kessel van 1553 tot 1570, en Jonker Johan van Kessel in 1614, stadhouder van Someren. De laatste was een broer van Willem. Het was een welgestelde familie, wat blijkt uit hun talrijke bezittingen. Zo was Jan van Kessel, behalve van verschillende hoeven, in 1557 eigenaar van de watermolen die stond

op Vlerken, aan de tegenwoordige Kleine Aa, die in 1500 een heel riviertje was. Van Willem, van wie de grafsteen is, komen in een maatboek van landerijen van 1612 zes boerderijen voor. Ook het feit dat Willem pachter der grote tienden was, wijst op een zekere welstand. Door verschillende oorzaken als oorlog, misoogst, hagel enz. konden er grote verschillen in de opbrengsten komen, terwijl de pachter toch verplicht was zijn vastgestelde pacht te voldoen. In 1583 moest Willem voor de pacht opbrengen 110 mud rogge naar de maat van Someren, tijdens de oorlog zuiver en vrij te leveren te Helmond en tijdens de vrede te Venbergen, onder Valkenswaard, (wij waren toen in de tachtigjarige oorlog), 200 gulden vrij van alle lasten, 2 voederen stroois op Stipdonk te brengen voor de paarden van Postel. Hierbij moet men rekening houden met de veel grotere geldwaarde van toen en de lagere opbrengsten der landerijen. Ook op kerkelijk gebied hadden wij enige voorrechten. Er waren in de kerk 8 altaren, waarvoor afzonderlijke priesters benoemd werden. Wel werden soms meerdere altaren door de zelfde priester bediend. Van een van deze altaren, dat van H. Maria en Antonius, had de familie van Kessel het begevingsrecht. Dit recht bestond hierin, dat zij een priester voor dit altaar aan de bisschop konden voordragen, waarna de voorgedragene als regel benoemd werd. Zo benoemde de vicaris generaal Geeverinx in 1593 de priester Johannes Marcellis tot rector van het altaar van de H. Maagd en Antonius. Anna van Baerlo met haar zonen Willem en Jan van Kessel hadden het begevingsrecht. Ook was er in de kerk een zijkoor, genaamd het Kesselkoor. Wij zien dit o.a. in een zoenbrief van 1551 in het archief van Someren, waarin onder meer voorkomt: "*Ende in de kercke van Zoemeren sal hij moigen comen hooren Misse ende dat woort Gods hooren prediken int Kesselchoor, sonder onder den dienst Gods te mogen gaan wandelen voor parthiën oogen in der kerk of te int hooch choor*". De persoon waarvoor dit bedoeld is, was een moordenaar, die in deze brief voorwaarden kreeg opgelegd, die hij moest naleven, waarop de familie van de vermoorde dan niet tot een aanklacht zou overgaan. Dit koor was gesticht door de familie Van Kessel. Hierin werden haar leden begraven

en hun wapenborden werden bij het altaar opgehangen. Een van deze wapenborden, dat nog jaren in de toen door de gereformeerde gemeente in gebruik genomen kerk heeft gehangen, bevindt zich thans in het Provinciaal Museum te 's-Bosch. Men ziet er op het wapen van de Van Kessels, met daaronder de woorden "*Die welgebohrne vrow Maria v. Kessel, Wedue van de auch wolgebohrne Hr. van Lijnden, starf den 21 januari 1665*" Zo ver mij bekend, was Willem de laatste mannelijke nakomeling van deze familie. In de maatboeken van de landerijen van 1642 komt de naam Van Kessel niet meer voor. Rest nog te vertellen, dat Willem woonde op de Edelenburg, huis Baerlo, waarvan de laatste overblijfselen der grachten ongeveer dertig jaar geleden gedempt zijn. Een tekening van dit herenhuis hangt op het raadhuis in de gang die leidt naar de oudheidkamer.

Zo ziet ge, dat er toch na 300 jaren nog iets over is van dit oud Somerens geslacht, al is het is het dan ook maar een wapenbord in het museum, een tekening op het raadhuis en een stukje grafzerk in een tuintje. Al is dit weinig, het is toch nog meer dan van andere adellijke families als de Eijndhouts, Van Gerwen, Van Baerlo, Voshuijzen, Back en Weijfliets, welke ook alle in Someren gewoond hebben. Van hen is voor zover bekend niets over.

Voor het samenstellen van dit artikel heb ik gebruik gemaakt van het archief van de gemeente Someren; Schutjes "Beschrijvingen van het Bisdom 's-Bosch"; Welvaerts "Zomeren, naar archieven van Postels abdij"; Mr. pc Bloys van Treslong Prins "Genialogische en Heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken van Noord-Brabant"; J. Cunen "Inventaris van het archief der gemeente Someren.

Historie van het gehucht Boomen

door Adrie Mennen.

Gehucht BOOMEN, vanuit de eigendommen van gronden van Abdij van Postel.

Het gedeelte van Boomen bestond uit 144 L zaailand, 100 L hooiland, 200 L weiland is 444 L = 74 Ha. (lopense is plm 1/6 hectare). De andere leengoederen in het Lieropse waren Ter Hofstad, Moorsel, Ten Berge, Ten Eijnde, Stipdonk, Slotje totaal 240 hectare.

Onderzoek volgens Wiro van Heugten gaf het volgende aan: De grootste hoeve met bovendien de meeste grond was die van Ten Boomen. Volgens een oorkonde uit 1254 die in de archieven nergens meer terug te vinden is, zou de hoeve in dat jaar aan de abdij van Postel zijn geschonken. Zij lag met haar gronden tegen de grens van Asten en werd in de zeventiende en begin achttiende eeuw steeds gepacht door de familie Ba(ec)kermans, die zich later naar de hoeve “ van den Bomen” is gaan noemen. Al in 1372 en 1443 komt hun naam met betrekking tot goederen van Postel voor. Naast het huis behoorden bij het goed in de zeventiende eeuw verschillende bijgebouwen en wel een schuur, een bakhuis, een aparte paardenstal, schaapskooi, ossenstal, varkenskooi en ‘turffhuys’.

Hoe groot de veestapel was is niet bekend, maar wat er alleen al omkwam in de rampzalige jaren 1729 en 1730, toen er geweldig veel noodweer voorkwam is indrukwekkend: een paard, zeven koeien, 150 schapen, samen met 150 karren hooi die verloren gingen betekende dat voor de pachter een schade van maar liefst 600 gulden, in een tijd dat men gemiddeld 75 cent per dag verdiende.

In 1671 vertegenwoordigde de veestapel een waarde van 2650 gulden en deze bestond uit een niet genoemd aantal paarden, koeien, ‘lege beesten’ kalveren, halve schare schapen en een stel

varkens. Toen kostte een schaap gemiddeld twee gulden en een koe variërend van tien tot twintig gulden.

De hoeve kwam in 1740 door verkoop, niet aan de pachter Arnoldus van den Boomen, zoals men normaal gesproken zou mogen verwachten, maar aan verschillende eigenaren die elders woonden. Dat had ermee te maken dat men niet van de geestelijken wilde kopen.

Zo kocht Johan Louis Vestre, ordinair leenman van de Leen- en Tolkamer in 's Hertogenbosch het woonhuis, maar in 1751 was Lambert François Vlemmincx er eigenaar en bewoner van en deze is met zijn kinderen nog lang gebleven. Weer later werd Anthonie van Asten bewoner die het na 1781 ook gekocht heeft. De andere gebouwen kwamen in 1740 weer aan andere hoogwaardigheidsbekleders, te weten Gerard de Jong, drossaard van de heerlijkheid Beek en Donk en erfsecretaris van Veghel en Erp, aan Hendrik Draack, luitenant kolonel en directeur van de fortificatiën en aan Otto Juijn, raad en oud-schepen en stadhouder van het hoogofficie van de stad en Meierij van 's-Hertogenbosch.

Rond 1740 werd van de schuur een woonhuis gemaakt, waarvan later steeds Anthony Fransen van den Eijnde en diens familie eigenaar en bewoners zijn geweest. Het werd meestal aangeduid met de benaming 'den nieuwen bouw- of groote schuer' van de Boomense hoeve. Dat het vroeger een geweldig groot goed was blijkt wel uit het feit dat van de schaapskooi en ossenstal weldra ook aparte woonhuizen gemaakt werden. De voormalige schaapskooi kwam in 1743 aan Willem Geven van Dijk, in wiens familie het huis althans in de achttiende eeuw steeds is gebleven. De ossenstal kwam in 1745 aan Laurens van Steen, maar behoorde later steeds aan, in ieder geval, familie van de eigenaar van de oude hoeve. En of dat alles nog niet genoeg was verbouwde rond 1750 een zekere Jan Joosten van Dijk nog een andere schuur tot woonhuis, waarmee het goed in vijf hoeven uit elkaar viel. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er op een gegeven moment een regeling getroffen diende te worden over het gemeenschappelijk gebruik van de 'binne plaats'. In het begin van de negentiende eeuw kwam er nog een huis bij op het gehucht.

De familie van Asten is nog lang eigenaar van de oude hoeve gebleven, die nu nog bestaat. De hoeve werd vervolgens nog bewoond door de familie Driek Aarts en vanaf 1962 door de fam. Piek-Pieck. Vanaf 1989 is Adrie Mennen de eigenaar en bewoner van de hoeve.

OPBOUW EN BEHEER VAN DE HOEVEN IN LIEROP IN DE ZEVENTIENDE EN ACHTTIENDE EEUW

De abdij Postel bezat vóór 1648 in Lierop een zestal hoeven met gronden, verspreid over heel de gemeente. De invloed van de abdij op de gang van zaken in Lierop moet dan ook bijzonder groot geweest zijn. Uit het feit dat de monniken het recht hadden de pastoor aan te stellen en inkomsten verwierven uit rechten op de tienden en de gemene gronden, blijkt opnieuw welk een stempel Postel drukte op de Lieropse gemeenschap.

Stipdonk vormde een belangrijk centrum voor de Postelse kloosterlingen. Ze bezaten daar een watermolen, waar elke boer in Lierop zijn graan moest laten malen, een hoeve en zelfs een eigen huis, waar een kanunnik van het Postelse huis, zitting hield om de belangen van Postel ter plekke te behartigen. Naast dit zwaarte-

punt was zeker ook de hoeve ten Boomen voor die tijd een omvangrijk landbouwbedrijf dat binnen Lierop een prominente plaats innam.

Gedurende de eerste helft van de zeventiende eeuw kon een gedeelte van de Lieropse bevolking in zekere zin meeprofiteren van het omvangrijke bezit van de abdij. Door haar hoeven en tienden tegen een redelijk bedrag te pachten aan meestal boeren, behoorden deze pachters tot de plaatselijke welgestelden. Zij konden beamen dat het goed leven was onder de kromstaf van Postel. Dat de abdij van Postel met haar bezittingen ter plaatse in Lierop volledig geaccepteerd werd, blijkt onder andere uit het feit dat verschillende bewoners uit Lierop daar intraden in de abdij.

Het uiteenvallen van de grote hoeven is een geleidelijk proces geweest. Nadat het huidige Noord-Brabant was ingelijfd door de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden vervielen alle geestelijk goederen aan de Staten Generaal. De protestante rentmeesters traden toen in de voetsporen van de Postelse monniken zonder dat er aanvankelijk veel veranderde. Geleidelijk wijzigde zich echter de omstandigheden. De pachtbedragen stegen terwijl de voormalige kloosterhoeven geteisterd werden door mislukte oogsten en plunderende soldaten. Wellicht waren deze tegenvallers aanleiding voor de rentmeesters om de grote landbouwbedrijven in de eerste helft van de achttiende eeuw te verkopen aan particulieren. In de meeste gevallen duurde het niet lang voordat de goederen werden opgesplitst in meerdere bedrijven. Vaak werden de schuren omgebouwd tot huizen waarbij tegelijkertijd de gronden over de nieuw ontstane landbouwbedrijven werden opgesplitst. Zo ontstonden geleidelijk de gehuchten die nog steeds het gezicht van Lierop zo nadrukkelijk bepalen.

In de historie bezat men een hoofdboerderij (Hallehuisboerderij) met bijgebouwen. De constructie van het houten geraamte van de boerderij bestaat uit een aantal portalen, die achter in de boerderij nog zichtbaar zijn. Deze boerderij met de drie boerderijen rondom zijn Rijksmonumenten en staan in het Beschermd Dorpsgezicht.

Door de Heemkundekring Asten-Someren is in 1975 Beschermd Dorpsgezicht aangevraagd en uiteindelijk twintig jaar later, in 1996 toegekend. Dit ondanks protesten van de toen nog actieve boerenbedrijven, die gezamenlijk met de hele buurt nog naar de Raad van State zijn geweest.

De tijden zijn erg veranderd. De boeren zijn opgehouden en de gronden verkocht. Slopen van boerderijgebouwen kwam aan de orde. Zoals o.a. de grote kippenschuren van de fam. v.d. Eijnden, een aantal jaren geleden en later in de reconstructieregeling met de Ruimte voor Ruimte. Men kreeg de mogelijkheid voor de bouw van nieuwe woonboerderijen. Hetgeen wel een paar jaar heeft geduurd.

Dit was in grote stappen van het verleden naar nu.

Excursie kasteel Heeze.

Op zaterdagmorgen 27 maart 2010 namen een 22-tal belangstellenden deel aan de kleine excursie van De Vonder naar kasteel Heeze. Het weer nodigde de een uit tot “boezeroen met korte mouwen”; de ander hield het bij “de duffelse jas” maar aange-naam was het!

Twee dames maakten ons welbespraakt duidelijk dat ze goed op de hoogte waren van de geschiedenis van de beide gebouwen en hun bewoners. Hun niet-Brabantse tongval onderstreepte nog eens dat het vaak “nieuwkomers” zijn die ons attenderen op de schoonheid en de liefde voor “ons heem”.

Het meest opvallend in hun verhalen vond ik:

- de grote verschillen tussen rijk en arm toen het kasteel gebouwd werd
- de liefde van de familie Van Tuyll van Serooskerken om in deze gebouwen te vertoeven en te investeren
- de hoge kosten van onderhoud en de noodzaak van particuliere stichtingen tot steun.

In “Heerlijkheid”nr. 9 van najaar 2009 las ik over de geschiedenis van Kasteel Heeze.

Het kasteel was eeuwenlang middelpunt van de Heerlijkheid Heeze, Leende en Zesgehuchten. Het bestaat uit twee gedeelten. Het middeleeuwse slot Eymerick en het 17^e eeuwse deel.

(De naam Eymerick zou afkomstig zijn van “hemelrijk” dat rechtplaats of vierschaar betekent. Ook zou het van een eigenaam afgeleid kunnen zijn. De naam vierschaar komt van de vier 'geschoren' (gespannen) touwen waartussen de rechtspraak plaats vond. Oorspronkelijk werd er buiten recht gesproken, traditioneel onder een linde. Bij die boom waren vier banken in een vierkant geplaatst, waarop de schepenen plaats namen; in het midden stond dan de beschuldigde.)

In 1172 zou edelman Herbertus de eigenaar zijn. In 1285 de heer van Horne. In 1659 Albert Snouckaert. Eymerick was toen al een ruïne. Snouckaert bouwde een nieuw kasteel en contracteerde daartoe Pieter Post. Hij was de bouwmeester van Huis ten Bosch (woning van Koningin Beatrix), het stadhuis van Maastricht en het Mauritshuis in Den Haag.

Francois Adam baron de Holbach was de volgende eigenaar. In de poort naar het oude kasteel staat nog steeds 1735, het jaar waarin hij de stallen liet bouwen. De rijke Holbach bracht de kostbare gobelins uit de ateliers van Lodewijk XIV en andere ta-

pijten naar Heeze. In 1760 werd baron van Tuyll van Serooskerken, heer van Vleuten en Westbroek de nieuwe eigenaar.

Later erfde Jan Diederik van Tuyll het kasteel in 1784. Hij was lid van de eerste en tweede kamer en later burgemeester van Heeze en Leende. De ongehuwde kleindochter Ursule liet in 1902 het kasteel na aan haar achterneef, Samuel John, kamerheer van koningin Wilhelmina. Hij bouwde de garages bij Eymerick en de tuinmanswoning waar nu de voormalige VVD coryfee Hans Wiegel huist. Na zijn dood erfde Hendrik Nicolaas het kasteel en de heerlijkheid. Hij is de vader van Sammy Tuyll van Serooskerken en vertoeft nog steeds op kasteel Heeze hoewel hij zijn domicilie in Den Haag heeft.

Jan Heyligers

De historie van de gulden

We hebben er duizenden van in de hand gehad, bang om ze weer te snel uit te geven, maar wel fijn om er een aantal van op zak te hebben. We wisten niet beter of die gulden was er altijd al geweest, en zou nooit meer uit het betalingsverkeer verdwijnen. Maar we hebben inmiddels geleerd om nooit nooit te zeggen. Als het woord “gulden” valt, is het doorgaans een verspreking vanuit de oudere generatie.

De gulden past in de historie, en voor een beschrijving bedienen we ons graag van een artikel uit “De Economist” van januari 1956. Die het begrip “euro” nog niet kende maar voor de geschiedenis maakt het weinig uit. Toen, in 1956, zag een gulden er al heel anders uit dan zijn voorloper, de nieuwe was kleiner en had een geringere zilverwaarde. Hij woog ook geen 10 gram meer, maar 6,5 gram, en het gehalte aan zilver was 720 duizendste. Als de metaalwaarde de prijs van de munt zou bepalen zou dat een devaluatie zijn van 35%. De 10 gram werd losgelaten, maar waarom was dat nu zo spectaculair? Het betekent dat een ton zilver ineens niet genoeg meer was voor 100.000 gulden. Desondanks zijn we sindsdien toch steeds blijven spreken van een ton als we het over 100.000 gulden hadden. En zelfs in onze eurotijd doen we dat nog.

De gulden vindt zijn oorsprong in de gouden munt die Hertog Albrecht in 1388 liet slaan, die had een waarde van 40 groten (halve stuivers) of 20 stuivers. Maximiliaan moest devalueren en sloeg de gouden florijn, waar wij de naam florijn nog van hebben overgehouden.

Karel V kon in 1520 nog de gouden Carolusmunt slaan, maar daarna, in 1542, was het afgelopen met de gouden gulden en werd een zilveren Carolus geslagen. Dat de stabilisatie niet van duurzame aard was bleek wel uit de vergelijking met de in 1557 geslagen Philipsdaalder. Zo had de zilveren Philipsdaalder zonder devaluaties een waarde van 30 stuivers (anderhalve carolusgul-

den) moeten hebben, maar dat was in 1557 al 35 stuivers, oftewel één-drie-kwart carolusgulden.

In 1645, aan het eind van de Tachtigjarige Oorlog, was de zilverwaarde van 20 stuiver precies 10 gram zilver. Een ton zilver was dus 100.000 gulden waard en dat zou nog lang zo blijven.

Dat was in 1816 de generaliteitsgulden van het Koninkrijk. Bijna alle landen hanteerden toen echter de gouden standaard zodat zilver steeds minder betekenis kreeg als standaard. Zozeer zelfs dat de waarde van zilver ver boven de circulatiewaarde van de gulden

kwam te liggen. Bij het begin van de Eerste Wereldoorlog werd het zilver weer duurder, zelfs duurder dan de circulatiewaarde van de gulden. Dus weg met de gulden en de rijksdaalder, die werden opgepot of (klandistien) gesmolten.

Het opvoeren van de circulatie gaat met de drukpers natuurlijk sneller dan met aanmunten, zelfs als het minderwaardige munten betreft. Men moest er dus voor oppassen dat de zilverwaarde niet veel hoger zou worden dan de circulatiewaarde, om dat dan de “echte” guldens zouden worden opgepot. Het vereiste zilveragehalte werd toen van 0,945 op 0,720 gebracht. De oude en de nieuwe gulden kwamen steeds dichterbij elkaar, ook al doordat de zilverprijs daalde.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog verdween de zilveren gulden uit de circulatie. Het eind van het verhaal is interessant. Na de oorlog 40-45 kwamen de opgepote guldens weer in de circulatie, en die bleken toen evenveel zilverwaarde te hebben als de gulden uit de 80-jarige oorlog.

Dat werken met zilver was echter wel lastig, zodat op nikkel werd overgeschakeld. Een hard soort metaal, dus geschikt, maar ook weer ongeschikt door de grillige materiaalprijzen.

Daarom terug naar de zilveren gulden, met wat aanpassingen.

Een zilveragehalte van 0,720 gram, en een gewicht van 6,5 gram.

Een principieel nieuwe gulden, zegt de economist trots, die in datzelfde jaar 1956 in gebruik werd genomen. Niet wetend dat hij binnen 40 jaar historie zou zijn.

En dus een plaats krijgt in de Vonder.

Gerard ten Thije

TE VOET DUR AASTEN (DEEL 5)

Verteld door **Piet Feijen**.

In de jaren 80 van de vorige eeuw wandelden leden van de Bond voor Ouderen onder leiding van hun voorzitter Piet Feijen, door Asten. Zij maakten een overzicht van Asten van ongeveer 1920 tot 1985. Velen van u zullen zich de mensen, hun beroepen en hun eigenaardigheden nog wel herinneren. Ook de behuizingen en straten van die tijd. Al is het nog niet zo lang geleden, er ligt hier misschien een taak tot navolging zodat ook het nageslacht aansluiting kan vinden met het huidige Asten. Van wat verloren ging en er bij kwam.

Mi Driekuningen nao de lèeste mis din we op Tiesse af. En.... we waren welkom dè moet gezi. Den brandewijn en de sigaren stonden al op de toffel en toen we d'r 'n par gehad hân, vroegen we, waar we dè an verdiend hân ? "Gè wit zi Ties, dè we pas ne zoon hebben opgezet, ne stamhauwer, onze Nol, em naw hopen we, dè ze zallen zegge, kiek, dè is naw Nol van Tiesse van Nöllekus. Santé !.

We zin, dè dè vur ons altijd zo zô blieven. Waorvan akte, zi Pirke, mer niemus wist wâ dè betekende en daorum vieten we 't nog mer een. "En ons vrouwvolk", zi Graard, die anders nie veul zi, "kumt irstdaags mi de kromme errum en kieken of Nol van Tiesse van Nöllekus 't goe duu !".

We hân vort praot zat en Cis, die 'n tijdje achter doende waar geweest, zi, dè we naw irst mer us goe moesten èeten. Want we hebben ons auw zog geslacht en um dè ons joong zog te naacht

virtien schon baggen hi gekriggeren, zit er dè wel an. Ge gaot straks mi onze Tiesse mer us kieken, zi Cis.

Vur dè we an den balkenbrij, bulling en zult begonnen, zongen we dè Cis nog laang mocht leven mi Nöllekus er neven.

't Waar 'n schòn fist en Ties hâ de bèeste vrouw van ons allemaol. Ties zi nie veul, mer Cis gaf ons nog 'n par sigaren vur onderwege. 't Waar goei weer um op stap te gaon. 't Hâ wa gevrorren en daornao wa gesneuwd. 't Liep dus hendig.

Pirke, dè stiekum streuperke, hâ zin fretje mee willen nemen, mer wij vonden dè dè gin werk waar, um dè de buurt van Tiesse de knijntjes zelluf wel konden vangen ! "En di is naw Vosselen" zi Ties. Dè 't café van Kubbuske Welten rond 1900 gebouwd is en dè tie daorvur in dè klèèn huiske gewoond hè waor naw Tiele Kuppens wont, zal de nie weten ? (Naw de fam. Fr. Maas ten halve) Dur de week kommen er bij Kubbuskes nog al wa voerlui, die nao Hellemund, Beek en Donk en Gemert klot gaon venten. 's-Zondus kumt er heel veul volk, want dan kommen er van d'n Handboog "Den Vossen jacht", van de beugelclub, de kruisboog en van de Jasclub en dè lupt soms zo laang uit, dè ze vergèeten te gaon èeten en dan nog te laat in de H. Familie kommen.

't Vrouwvolk waar irst blij, dè Kubbuske un café begon, ze waren dan korter bij huis, mer naw zeggen ze, dè 't nog het zelfde is âs bij Pirke van Dijk toen !

Mer toch hi Kubbuske veul centen zi Ties, "want hij gi naw ôk nog 'n slachterij beginnen en ôk erg vur de organisatie is. Hij zi, dè we allemoal bij den boerenbond moeten gaon van Pater van den Elzen um samen iets te bereiken vur ons eigen keinder. Hij fokt ôk hil goei baggen "V.D.L." en dè is het bèeste ras, zi Pirke, want ze kommen die van uit Limburg bij mij kopen.

Daor is het café van Frans van Eijk, dè kèende ge ôk, want daor is die goei fietsclub thuis. Ze hebben veul lèej, ôk uit teurp, mer Pietje Kruis, die daor langs wont en 'n zwager is van Toontje Voermans en getrouwd mi de wed. Janssen uit Lierop, is een van de bèeste ! Daor 't straotje in woont de fam. Verduin en daor vrijt Driek van Deursen. En in 't auwdste huiske van Aasten dur wonen Bet en Cato Lummens, 'n stel al wa auwer mensen, en Cato waar

zo'n goei mens, dè zelfs de muizen te èeten kriggen. Tot dè er lèèst een in de mutsenlaai ha gejoongd en Cato's poffer bedurven was. Toen waar de liefde gauw over. Timmerman en karremaker Thijs van Deursen die woont daor mi hunne zoon Frans, ôk ne goeie vakman. De kneecht kumt van Lierop. 't Is 'ne flinke snuiter en hij kan ôk goe mi 't vrouwvolk uit de weeg. Lèèst hebben ze bij van Deursen 'n briefke gevonden, waar op stond: "Lieve Piet, ik bemin U teder" kom vanavond um acht uure in de schietbaan". Welk meidje dè 't waar, zi Ties kumt er nie op ân, mer dè daor de schietbaan is, wist Pietje van Lierop ôk wel en latter zi tie, dè 't um goe waar bevallen. En in het lèèste huis op Vosselen wônt de fam. Piet Berkvens-Verhoijzen, latter Sjeffe Piet Berkvens.

En naw gaon we nao de Dijk, zi Ties. Daor wonen Hanneske de Haan, "de Rooie" Toon Verberne, Pirke Manders, Toon Peeters, Haske Stevens, Mies Vossen, Willem van Dinther, "den Baokelsen Driek" Aarts, (die mi zin vrouw verongelukte bij de sloop van 'n muur en er bleven negen wezen achter), Willemke Koolen, Antoon Driessen, Dries van Horrik en Cis Nooyen.

Daor rechts; Lowieke Berkvens, (koozanger), Piet Verdijseldonk, Willem van de Hurk, Thijs Verrijt, Jan van Deursen, Wed. Driessen, Sjef Berkvens, Drieka van Helmond, en Kobus Berkvens (Toniekus Kobus). Op Bussel daor wonen Koos Thoor

van Heijst, die op een boerderij van de Maatschappij zit. Op de Beek wonen Antoon Driessen, Directeur van de boterfabriek "Oude Molen", en kerkmister Jan Berkvens, (latter Toon van Eijk, Juul van Brussel en Driek Driessen) en op 't stamhuis stamhauwer Toon.

"Dè de joong luij hier in de buurt naw krek zo braaf waren, vertel ik oew latter nog wel us", zi Ties. Naw gaon we irst nao Pirkes kruisjassen. Dè is goe zi Pirke, mer ellie Cis hi nog zachtjes gezi, dè we 't nie te laat moeten maken ! Ze waren in de vaasten nie mer bijin geweest en naw troffen ze elkaar wir op den twidde Paosdag bij Pirke van Dijk. Er mocht ni gejast worre um dè t'r nogal wa te

bepaoten waar. "We zallen er irst mer us twee van mij vatten", zi Toon van Narus-omen.

"'t Irste um dè ik vandaag 40 jaor vrijgezel ben en ten twidde um dè ik, as ik ellie zo bekiek, er gin spijt van hoef te hebben". Mer ik ook nie, um dè ik 't al 25 jaor nie mer ben, zi Toon, en daorum geef ik het ôk een. En ik geef het een, zi Ties, um dè 't eigenlijk 'n sôrt afscheid is, want ik zal voorlopig nie mer mee op stap kunnen gao. Ons Cis hê zoveul werk mi onze Nolle, dè ik nie laang mer van huis weg kan. Ze waren er allemaol van onder den indruk. Pirke zi, dè zo'n besluit gerespecteerd moest wôrren en daorum gaf hij het

een. "Hawt er de moed mer in", Ties, "want as er nogal wa

kortorren bijkommen, is ellie Cis misschien wel blij, as ze oew 'n tijdje uit de deur en uit het bed kwijt is". Dè is ginne praot vur Twidde Paosdag, zi Pirke van Dijk, "mond er over dicht, dan geef ik 't één !

Nao die vijf rondjes gingen ze op weg nao Kubbeskes en ze hân onderwege praot zat. Ties zi, dè tie nog een grap te vertellen hân van de joong boeren van den Dijk. Bij Kubbeskus zaat 't goe vol en ze moesten de keuken in. Intussen zi Kubbuske nog tiggeren Pirke's, dè tie er nog vijf hân stao van vur de vastelaovond ! "Och zi Pirke, ik haw nie van auwen drank, drink ze zelf mer uit, en breng ons mer 'n vors (vers) in de keuken". Toen ze er 'n par han gehad, kwam

Ties mi zin verhaal. "Ge wit, dè t'r al jaore vur ons joong boeren 's-avonds ne landbouwcursus gegeven wordt in de auw school. En die van den Dijk gingen daor ôk hin. Hân ze vruuger, (toen ze nao de dagschool gingen), zowa alle porseleinen potjes van de tillefoonpaolen kapot gegooïd, naw haolde ze ander schavierigheid uit; b.v.'n perd uit de stal laoten, de kaar meenemen, de schoorsteen boven déécht leggen mi ne natte zak en zo al van die dingen allemaol.

Mer de miste praot is geweest over het pisschandaal bij Jans Doucé. Jans ha as werkster op het gemintehuis ook het beheer over de auw school, waor ôk de hermenie repeteerde en de toneelclub, en um dè Jans daor bier munde tappen, waar ze dur altijd as er iets te doew waar. Ze woonde er, mi hunne vadder Fried ôk vlak tiggenvoer, langs Hoebes pèèike. (Het huiske sti er naw nog, langs de sociale dienst).

Jan, den anvoerder van de "Dijkse Bende" zi; "jongens, de cursus is bekant afgelopen en we hebben nog niks aparts uitgehald mi Jans, vur dè veraoije toen we schoolwacht hebben gehauwen. Het vriest dè 't krakt en durrum zal ons plan slagen, en Janske's nog laang heugen. As de les uit is, kommen we in het pèèike achter Janske's huiske. Ze waren er allemaol toen Jan zin plan uit de duuk (doeken) di. "Gellie wit", zi Jan dè Janske bij de repetitie is, en 't huis goe gesloten is en dè Fried niks heurt. Het volgende moet er naw gebeuren. As de straotlampen uit zijn, gaon we um de beurt nao de vurdeur en pissen in 'r sleutelgaat, wâ dan vol ijs kumt te zitten en dan wil ik wel us zie, hoe Jans er straks in kumt. Ze hân alle-maol zin in 't plan en de uitvoering slaagde volledig. 't Slot en de vurdeur waren niks as ijs, mer dè konde alleen mer vuulen, zô donker waar het. Nao laang waachte kwam Jans dan toch eindelijk op d'r klompen an getippeld. Ze heurde ze brommen, um dè ze 't sleutelgaat nie kos veinen, mer toen ze vuulde dè t'r gin sleutelgaat mer waar, begös ze te vloeken en te schelden op die verrekte joong, dè heuren en zie verging. Toen dè nie hielp, was 't janken geblaozen dè dur merg en ziel ging. Dè was veur Doruskes te veul en hij zi; "ik go alleen achterum, dur de Prins Hendrikstraot, Janske's helpen, ik heb er meelij mi".

Toen ie bij Janske kwam, di tie net of ie van God gin kao wist en zi dè tie wô helpen. Hij halde bij Marie Sanders 'ne moor kokend watter en toen was 't ijs vlugger gedooïd dan irst bevroren. Doruske krig nog 'ne kwattareep en hil veul dankoews. Kie, zo'n gehaaïd en meelijend menneke waar Doruske ! Wel hebben ze latter allemaol hunne mond goe gehauwen, want niemus wist, wie 't gedao hâ, mer hil 't deurp waar d'r vol van. Latter beschouwde iedereen 't as 'ne grap en dè waar 't ôk. 't Was zo'n spannend verhaal geweest, dè ze vergeten waren um te drinken en um Kubbuskes gin schaaï te doew bestèelde ze er twee innins. "As gellie straks Ommel us wilt gaon bekieken", zi Ties, "dan wil onze Dorusoom, die er geborren en getogen is, gèèr meegao, en hij wit hil wâ van Ommel af, ôk van de Meimaond, de kèèrk en 't Mariaoord me zin prosessies !"

"Verrekt, zi Pirke, dè is 'n goei gedaacht, ik ben er hard vur en ik gèèf 't bij vurbaat één en hoop, dè 't goe zal slagen. Zô elliën Dorusoom er iets op tegen hebben, zi Ties, as ik dan min fretje meeneem? "Ge kaant 't um vraogen, zi Ties. En wanneer daachte gellie te gao? "Ik vein, zi Toon, den twidde Pinksterdag geschikt, we kannen dan allemaol um 12 uure bijin kommen. Iedereen vond 't goe en ze zôn in het waachthuiske van den Tram op de Beek bijin kommen. "Ik zal zèùrègè, dè Dorusoom er ôk is, zi Ties, sluit de bijinkomst mer, zi Pirke, want Ties mùg niet te laang weg blieven". En ze gingen op huis an....

WIR EFKES KEIND....!!!

Door Wim Berkers, deel 5 en slot

Um te mèlleke kroopte ge mi nen emmer onder de koé,
'n vâste spreuk van vruuger,: "poppetje geziej, kasje toé.
In de kelder stôn vur alle gevalle 'n fles wèjwatter op de plank,
Piet Speek hà 'n kunstbeen en durrum liep ie mank.
Gânzeborde, damme, mens-erger-je-niet en herse-gimmestiek,
hil wà aaw menskes han lààst van jéégt en rimmetiek.
Gààw genôg naô 't ète bidde we saame 't rózzenoedje,

wôdde ge 't afrèje winne moeste ge goé kiéjze tusse 'n hil of 'n hälluf voetje.

Mi 'n par lààng pööl kôste ge 'n schif kôrremijt schoore, téékene, timmere en feguurzaage wô me mèr nie voore.

“Hoort wie klopt daar kinderen”, “De maan schijnt door de bomen”,

“De herdertjes lagen bij nachten”, “Nu zijt welgekomen”.

D'r waar niks zò lekker as 'n snèj eige-gebakke mik, tusse de kôle zette onze vadder wel us 'n strik.

Hiele we kampvuur verstôkte we rot hààwt, stoppels en èrpellôf, kôper moeste ge veul poetse want dè worde hil gaùw dôf.

Mi de irste kemuunie krig ik nen èjge ròzzekrans, 'n par prentjes en 'n keindermisaal,

wà vur vuggelkes we uithâlde kôsse we ziéj an de schaal.

As we ikhóres ginge vange schudde we ze gewoon uit 'n bumke, mi ne wèrreme stuiver int hèndje liepte ge wel 'n ketier op en nir nivve 't snoepkrumke.

As 't geijzeld of gesnuwd hà rèje we op de schàtse naô de school, 'n pàr jasse op de grond en ge hà'd 'n goal.

In de Aô leerde ik op z'n heundjes zwemme,

mi nen durtrapper moeste ge uitkiéjke want die hà gin remme.

Tigge den aôvend ginge op veul plàtse de gruun luike déécht,

mi den hemslip onder de bôks uit naô tórrep: “dè waar gin gezéécht”!

Kwartette, visse, halma en hoedje-wip,

we zaate gèr bèj onze vadder op de knèj en bèj ons moeder op de slip.

In de zômmer stôn den hof vol theebloeme en lievermanne,

sondes ginge we dik naô den Hàzzeldonk...,

speule bèj oome Janne.

Jèntje van den Heuvel

braôcht mi pèrd en waage mik róónd hier in onzen hoéwk,
op den Achterbos, 't Rinkveld, 't Klôstereind, den Bràànd en 't
Broéwk.

Elke pàr jaôr waar d'r 'n missietoonstelling in 't pàtreenaat,
vônde ge in de bûurt van de hennekóój èrschaal dan wiste ge dè
ter nen èrweezel zaat.

“Klein, klein kleutertje”, “Vader Jacob”, “Er was 'n wuf die
spon”,

we vuulde dè ter wà wèèjde as ons moeder an de weg al op ons te
wàachte stôn.

Haver dørse op den deel din we mi nen hààwte vliggel,
'n blaûw plekske of 'n blaûw oog hééte bèj ons thuis, “ne
pòòsziggel”.

Verstoppertje speule, vlagverovere en zakdoek-legge,
vurdè we gevörmd worde moese we den hille katechismus, van
veur tot àachter op kanne zegge.

Stôn de plak onder wàtter spàjde we gaûw 'n par slupkes,
ik kôs uure kiejke naô 't gedartel en gebôk van jóóng schupkes.
Mi ne pizzerik over de tàànd en ge kôst wir 'n hortje zaage,
ik weet nog dè we haôst dag en nàacht bij Jèntje van Bruusel
laage.

'n Sreeng brèjgarre zaat haôst altijd goé in de wààr,
zandvaare, (mèr dè is nogal wiedes), din we mi de èrdkaar.

Blaôre, ilt, ekstersooge en winterteene,

bij 't voetballe hà'k 't nie op fóórskes, die rèjde gèr scheene.

Ge hà'd 'n lààng gavel um 't hôj op de schelft te kanne stèke,
wà waar 't stil in de kèrrek as de Missie-paôters kwaame prèke.

In 't vurjaôr vônge we in de buukehèg wel us
ne mulder,

zaate ge veul te drèje in oew bank, hadde ge
zo nen dunne zulder. Ne jojo, 'n lôzzieke of
'n rééngske van 't todde-mènneke,

't mist gebruikte keukegerizzup waar de
fluitkittel en 't streufpènneke.

Zjèm, bruine suiker en ne groote kertonne pot Rinse appelstroop,
haôst elk jaôr munde ik mi onze vadder en de femilie mee nâo
den doop.

In de buurt èrpel raape vur vèf cent de mànd,
swinters bònde ge moffe an 't stuur tigge de kààw hànd.
Kapdolle waar iets vur jonges, pindolle vur durskes,
ààchter in den hof stôn 'n miezerig bumke hààwtkurskes.
Pentôffels, gummi lèrze en lirre schoéwn mi spekzoole,
mi z'n alle róond de toffel en mèr soepbône poole.
Mi 'n boskuul kôste ge bekant alles wel wège,
ge vuulde oew èjge nen hille piet as ge 't bord uit munde vège.
Ik stôn nie gèr bôk, ik di veul liever springe,
ik waar "den brommer" as we op school moese zinge.
De bèste voetballers uit de buurt waare Frans Haazen, Toon
Berkers en Franske den Haas,
ons glasservies bestôn uit 'n par uitgespuulde môsterdglas.
't Lukte mister Rombouts um onze vadder te bekere,
ik munde nog 'n par jaôr wèjter leere...!
Er gàpte 'n groot gàat tusse wà we wôn en wà we krigge en deeje,
mèr we wisse nie bitter..., we waare mi 'n bietje al tevreje.
Veul van de mense die Aàste vruuger 'n vertroúwd gezeecht
gave,
zijn al lààng dood en begrave.
't Heilig Hart moes gaôn ruitereere vur Jan die Smedt,
Ostaaie, 't Liender en de Lôverbosch zijn vol wunninge gezet.
Van de kèrrek heurde en ziéde ge nie veul mir dan de klokke en
den tôrre,
mèr godzijdank, is min durpke me nôjt vrèmd gewôrre...!
Ik waar gèr èfkes wir keind...,
en hoop dègèllie dè gevuul ôk veint..

Oktober 2008 Wim Berkers

*'t Was fijn wir efkes keind te weze,
ik hoop dè gèllie di mi plezier het geleze.
redactie*

OUD GOUD

Onweer boven Asten

Helmondsche courant nieuws van de week

Asten zat. 6 aug. 1881

Dinsdag omstreeks 11 uuren brak boven ons dorp een onweder uit, waaronder een paar zeer zwaren donderslagen gehoord werden. De bliksem sloeg in de kelder van de erven S. alhier, doch verwijderde zich verder zonder eenige noemenwaardige schade veroorzaakt te hebben, alleen eene partij goede belegen wijnen, waaronder "Cabinet Impérial Extra Dry" is, volgens zeggen deszelfs eigenaar M., niet meer verkoopbaar. Zijne vrienden, (liefhebbers van fijne merken) gelieve dus eenige weken de hospitaliteit van den eigenaar te verschoonen.

Asten 7 juli 1883 H.C N. v.d. Week.

De bliksem sloeg maandag alhier in. hij scheurde een muur verbrijzelde een paar ruiten en ging door de poort weg zonder verdere schade aan te richten.

Koninklijke onderscheiding Jac Knapen

Op maandag 17 mei werd ons oud-bestuurslid Jac Knapen koninklijk onderscheiden. Bij gelegenheid van zijn afscheid van het Sint Jorisingilde in een passende ambiance, maar zijn verdiensten betroffen evenzeer de Vonder en het bestuur was dan ook bij de uitreiking aanwezig.

Voor de heemkundekring was Jac jarenlang de creatieve beheerder van de website en werkte hij mee aan de totstandkoming van de bekende dvd met historische hoogtepunten van Asten en Someren.

Jac werkte graag onopvallend maar insiders weten dat hij vooral actief was in de breedte, en de waardering hiervoor komt hem toe. Jac had jarenlang een tijdrovende kernfunctie in het museum en was ook secretaris van museumkring Peelland, een verband van 12 kleine musea in de regio.

We delen als Vonder een beetje in de eer van de onderscheiding, maar willen Jac toch graag persoonlijk feliciteren met dit eerbewijs. De feestelijke gebeurtenis wordt helaas wat overschaduw door de gezondheidstoestand van Jac. Zijn ziekte noodzaakt hem zijn activiteiten te beperken. Wij wensen hem namens de heemkundekring veel sterkte toe.

Het bestuur

VRIENDEN VAN HEEMKUNDEKRING DE VONDER

Acfis Business Centrum, Ter Hofstadlaan 75, Someren
Acker A.B.J. Hr. en Mevr. , Hombroeckstraat 1, Asten
Berkers G., Zonneweg 1, Someren
Bos ETB, Directie, Trasweg 5, Someren-Eind
Cortooms Verberne Bouw-Timmerbedrijf, Molenakkers 5, Asten
Frank van Stekelenburg Assurantiën, Hofstraat 25, Asten
Fysiotherapie Campanula, Floralaan 22, Asten
Gianotten Adviesburo, Witvrouwenbergweg 8h, Someren.
Wil Hoebergen, Belastingadviesgroep Asten, Julianastraat 2, Asten
Isobouw Systems BV, Kanaalstraat 107, Someren.
Notaris Kessels, Wilhelminastraat 30-32, Asten
Larco Conserven Someren, Industrielaan 10, Someren..
Leenen Someren Beheer bv, Dr. Einattenlaan 28, 5711AW Someren
Garage Linden, Ter Hofstadlaan 140, Someren.
Beheermij van der Loo, Markt 10, Asten. (Postbus 13, 5720 AA)
Makelaar Strijbosch, Hofstraat 24, Asten
Smits Bouwbedrijf b.v., Dorser 2, Someren
Steyns E.B., Winkelstraat 9, Someren
Van Kaam Netwerk, Postbus 111, Someren
Hr en Mevr. Wijnen, Speelheuvelstraat 41, Someren
Hr. en Mevr. de Wit, Speelheuvelplein 4, Someren
Hr. en Mevr. v.d. Zanden, Jan v.d. Diesduncstraat 17, Asten

Dankzij de Vrienden en donaties van het Jan van der Loo Fonds, Rabobank Peelland en ONA heeft de Heemkundekring interessante projecten kunnen uitvoeren.

Vrienden van de Heemkundekring maken onze activiteiten mogelijk.
Hebt u interesse ? Info: bestuur Heemkundekring De Vonder (zie pag.2)